Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 87 FRIDAY, MAY 8 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 8-го ТРАВНЯ 1998 р. Ч. 87 РІК CV

Для розгляду у ВР підготовано 200 питань

Київ (УНІАР). — Депутатська група, яка займається підготовою першої сесії новообраного парляменту 14—го скликання узгодила порядок висвітлення праці наступної сесії, персональний склад лічильної комісії, персональний склад тимчасової президії 1-ої сесії, попередній склад депутатських фракцій, зразок форми присяги народного депутата.

Погоджено формування порядку денного на перші дні сесії аж до 17-го липня, забезпечення діяльности ВР України, її органів, доповідачів з організаційних питань, членів підготовчої депутатської групи та підготови матеріялів для доповіді на сесії голови підготовчої депутатської групи.

На засіданні узгоджено розташування депутатських груп і фракцій в залі та їх число. З обраних 427 депутатів до фракції КПУ належить 132, до фракції НДПУ — 69, до фракції НРУ — 50, до фракції "Громада" — 43, до фракції ССПУ (лівий центр) — 39, до фракції СДПУ (о) — 27, до фракції "Партія зелених України" — 25. до фракції ПСПУ — 21 депутат, позафракційних — 21. Однак не всі з обраних депутатів пройшли реєстрацію у Центральній виборчіой комісії: питання леґітимности деяких депутатів ще вирішується в судах. Отже дехто з них може не отримати доступу в парлямент.

До порядку денного першої сесії ВР включено близько 200 питань, які розділено на шість бльоків: обумовлені Конституцією питання про статус бюджету, програму діяльности Кабінету Міністрів, а також засади внутрішньої і зовнішньої політики України; питання, обумовлені вимогами п.15 ст. 85 Конституції щодо призначення або надання згоди на призначення державних керівників; питання, обумовлені п. 32 ст. 85 Конституції щодо ратифікації міжнародних договорів; законопроєкти, внесені Президентом як невідкладні; питання, розгляд яких не закінчила Верховна Рада попереднього скликання.

Узгоджено чотири кандидатури з п'ятьох до складу Тимчасової президії ВР. Комуністична, Соціялістична і Селянська партії висунули до складу президії голову СПУ Олександра Мороза і першого секретаря ЦК КПУ Петра Симоненка; від Народно-Демократичної Партії та Партії Зелених України до тимчасової комісії висунуто голову НДП Анатолія Матвієнка; від Руху та Соціял-Демократичної Партії (об'єднаної) висунуто народного депутата України, члена Руху Юрія Костенка. Крім того, фракція "Громада" висунула свого лідера Павла Лазаренка, але йому не вистачило близько 30 підписів.

До Тимчасової президії Верховної Ради 13-го скликання входили Віталій Масол, Петро Симоненко, Вячеслав Чорновіл, Олександер Мороз і Василь Дурдинець, який тепер очолює Національне бюро розслідувань.

Іван Чиж відзначив високу активність народних депутатів — членів підготовчої групи, до якої увійшло 53 парляментаристи. За його словами, якщо фракції не бльокуватимуть вибори голови ВР, то є надія обрати його протягом першого тижня праці сесії. Лівий центр чекає пропозицій від комуністів, оскільки найбільша фракція претендує на перше слово і в цьому питанні. І. Чиж запевнив, що Валерій Пустовойтенко не зможе зберегти пост прем'єр-міністра, працюючи у парляменті: "жодних вийнятків щодо сумісництва не буде."

Г. Удовенко отримує привітання

Київ (УНІАР). — До бюра голови Генеральної Асамблеї Організації Об'єднанних Націй продовжують надходити поздоровлення від визначних діячів різних країн світу з нагоди обрання Геннадія Удовенка депутатом Верховної Ради України.

Автори привітальних листів підкреслюють важливий внесок Г. Удовенка у справу піднесення міжнародного престижу України, логічним результатом якого було обрання його на пост голови 52-ої сесії Генеральної асамблеї ООН.

Г. Удовенко

Міністер закордонних справ Німеччини Клявс Кінкель наголосив, що обрання Г. Удовенка головою Генеральної асамблеї було визнанням його досягнень на пості міністра закордонних справ України. Зі свого боку, постійний представник Монако при ООН Жак Куасон, звертаючись до Г. Удовенка, зазначив: "Ваш великий досвід та глибока мудрість, в яких ми мали можливість переконатися під час вашого головування на 52-й сесії Генеральної асамблеї ООН, принесуть неабияку користь вашій державі". Цю думку підкреслили і інші постійні представники різних держав при ООН у своїх зверненнях до голови ГА ООН.

Багато міжнародних діячів відзначають активну ролю Г. Удовенка в успішному розвитку української зовнішньої політики та його відданість справі просування реформ в Україні: міністер зовнішніх справ Росії Євген Примаков відзначив особливу ролю Геннадія Удовенка в справі розвитку російсько-українських відносин; міністер закордонних справ Франції Юбер Ведрін підкреслив, що зусилля Г. Удовенка значною мірою посприяли зростаючій інтеґрації України до міжнародної спільноти, а також розвиткові французько-українських відносин. Французький міністер висловив своє переконання, що парляментарна діяльність Удовенка "сприятиме конче необхідному процесові реформ, започаткованих в Україні".

В Азію вертаються старі хвороби

Сінґапур, південно-східня Азія. — Міністерство охорони довкілля Сінґапуру оприлюднило звіт, в якому висловлюється тривогу з приводу повернення в південно-східній реґіон Азії старих хворіб, як, наприклад лихоманки денґе.

Це тяжке вірусне захворювання з роду малярійних швидко поширюється вздовж тропічного поясу Африки, південно-східньої Азії і півдня Америки. Понад 10 років про денґе вже нічого не чули, і сама малярія була проголошена експертами Організації Об'днаних Націй „остаточно переможеною".І от в останні два роки чимало старих хворіб починають повертатися, при чому у більш небезпечній формі, яка не піддається лікуванню попередніми медикаментами. Минулорічний спалах лихоманки денґе в Сінґапурі не тільки не послаб, але й розповсюдився зі східньої частини острова на західню.

Хвороба дійшла вже до Маляйзії та Індонезії. Головною причиною цього захворювання лікарі вважають сильну засуху в цих районах, що створює сприятливі умови для розмноження москітів, а саме вони переносять бацилі хвороби на людей. На місці озер у Сінґапурі та інших країнах реґіону творилися, у висліді посухи, болота, де гніздяться міріяди комарів.

Від січня цього року у Сінґапурі зареєстровано 1,700 випадків денґе, декілька десятків з них — у дуже тяжкій формі. Спеціялісти передбачають, що в цілому за рік число захворювань щонайменше удвічі перевищить минулорічний показник.

Від вірусу лихоманки денґе нема вакцини. Хвороба супроводжується високою температурою, болем у суглобах, людину кидає то в жар, то в холод, іноді починаються сильні кровотечі. Лікування триває два-три тижні, а часом і більше.

Працівники Білого Дому мусять зізнавати

Вашінґтон. — Рішення федерального судді, що Президент не має права ужити свого президентського привілею ані заховатися за адвокатсько-клієнтський привілей, щоб зупинити слідчих від опитування його найближчих співробітників, було важливою невдачею в заходах президента Билла Клінтона обмежити засяг слідства незалежного прокуратора.

Рішення головного судді Норми Голловей-Джансон, було в останніх тижнях третьою з черги значною перемогою для Кеннета Старра, незалежного прокуратора Вайтвотерської справи, слідство котрого поширилося цього року до питання чи були спроби затушувати стосунки Президента з Монікою Левінскою, колишньою практиканткою в Білому Домі.

Офіційні чинники та адвокати уважають, що це рішення судді Голловей-Джансон відкидає твердження Президента, що слідчі не можуть мати доступу до внутрішніх справ Білого Дому, бо Президент мусить полягати на відверті поради своїх дорадників. Виглядає, що суддя базувала своє рішення на попередній справі, де Білий Дім змушено віддати записки адвокатів з їхніх розмов з Гілларі Родгам-Клінтон, і подібно, як суддя Апеляційного суду, так і суддя Голловей-Джансон рішила, що загальне право Президента користуватися довір'ям можна поминути, коли ведеться кримінальне слідство.

Це рішення, на думку багатьох, може також мати неґативні наслідки і в інших подібних ситуаціях, де Білий Дім хотів ужити право привілею. Обидві сторони відмовилися коментувати щодо рішення судді Голловей-Джансон, яка висловила догану адвокатам за виявлення справ, що провадилися при закритих дверях.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма звільнив П. Шаповала з посту голови Чернігівської обласної державної адміністрації у зв'язку з переходом на іншу працю. Наступним указом голова держави призначив на цей пост Михайла Каскевича. На зустрічі з керівниками районних, міських та обласної державної адміністрації Чернігівщини Президент Кучма заявив, що 90 відсотків керівників обласних адміністрацій буде змінено. Він пояснив це тим, що при призначенні голови обласних державних адміністрацій обіцяли одне, а роблять інше. В Уряді також відбуваються чималі зміни, — зазначив Президент. Верховна Рада України, за словами Л. Кучми, не така, якою він хотів би її бачити, але народ вибір зробив і "ми повинні з цим рахуватися і працювати з парляментом".

РОЗПОЧАЛИ ОПЕРАЦІЮ "ЧИСТЕ ПОВІТРЯ"

КИЇВ.— Державна автоінспекція Києва спільно з міським управлінням охорони довкілля розпочала операцію "Чисте повітря". Акцію заплянowано з метою попередження і запобігання забрудненню довкілля автомобільним чадним ґазом. За інформацією Управління державної автоінспекції Києва, в місті зареєстровано понад 500,000 томобілів. Кожний третій з них працює з перевищенням дозволених норм викидів у повітря шкідливих речовин.

ПРИСПІШУЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ ЛЕҐІТИМНОСТИ ДЕПУТАТІВ

КИЇВ. — Голова підготовчої депутатської групи Олександер Бандурка повідомив, що реєстрацію пройшли 426 депутатів, тимчасове посвідчення отримали 198. Крім того, 16 депутатів ще не визначилися із попереднім місцем праці. Це депутати ВР Автономної Республіки Крим, депутати і голови обласних рад, посадники міст. Голова підготовчої групи надіслав листа до голови Центральної виборчої Комісії Михайла Рябця з проханням подати на 11-го травня список депутатів України 14-го скликання, які пройшли реєстрацію і можуть бути допущені 12-го травня до присяги. О. Бандурка зустрівся з виконуючим обов'язки генерального прокурора Богданом Ференцем і просив приспішити розгляд шістьох протестів на рішення районних судів.

УГОДА МІЖ СОПУ УРЯДОМ І ПРОФСПІЛКАМИ

КИЇВ. — Спілка Орендарів і Підприємців України (СОПУ) зобов'язалася виконати норми генеральної угоди на 1997-98 рік, які відносяться до компетенції власників та уповноважених ними органів. На засіданні уповноважених представників сторін, що підписали генеральну угоду між Кабінетом Міністрів України, Українським Союзом Промисловців і Підприємців та профспілковими об'єднаннями України, виступив президент СОПУ Віктор Хмільовский. Він заявив, що СОПУ приєдналася до цієї угоди, що й засвідчив, підписавши відповідний документ.

ЗАКІНЧИВСЯ ПЕРШИЙ ЕТАП КОНКУРСУ

КИЇВ. — Український Центр Правничих Студій провів церемонію нагородження переможців першого етапу конкурсу "Яка конституція потрібна Об'єднаній Европі?". За словами директора Українського Центру Правничих Студій Ґаліни Фріланд, мета цього конкурсу є розповсюдження інформацій про Европейський союз та Раду Европи, сприяння підготові науково-педагогічних кадрів та організації науково-дослідницької діяльности у галузі міжнародного та европейського права. Перший етап цього конкурсу розпочався влітку 1997 року і ставив завдання написати есей на тему: "Яка конституція потрібна Об'єднаній Европі?" Конкурс був у двох номінаціях — студенти юридичних факультетів та студенти неюридичних факультетів. З 56 конкурсантів перемогли 20. Тепер вони мають взяти участь в другому етапі конкурсу, який відбудеться влітку цього року. Учасники другого етапу мають розробити конституцію Об'єднаної Европи, яку вони захищатимуть перед представниками імпровізованої "Ради Европи" в липні 1998 року. "Рада Европи" складатиметься з самих учасників конкурсу, а також викладачів вищих юридичних закладів.

ДОСЛІДЖЕННЯ НАФТОВИХ РОДОВИЩ

ІВАНО-ФРАНКОВСЬКЕ.— Івано-Франківський Державний Технічний Університет Нафти й Ґазу відвідали представники спільного російсько-в'єтнамського підприємства "В'єтсовпетро", яке займається добуванням нафти у В'єтнамі. Під час зустрічі досягнено домовлень про спільні дослідження нафтових родовищ і підготову наукового персоналу.

СТРАЙКУЄ 39 ШАХТ

КИЇВ. — В Україні від 4-го травня страйкує 39 шахт, працівники яких вимагають підвищення заробітньої платні. Представники незалежної профспілки гірників України пояснили, що страйк має на меті запобігти повному розвалові галузі, уникнути неконтрольованої ситуації у шахтарських реґіонах. Очікується, що до страйкарів приєднається ще 11 шахт. Водночас керівники страйкарів повідомили, що Центральний комітет профспілки працівників вугільної промисловости не підтримав страйкарів, вважаючи їхню акцію саме тепер недоцільною, оскільки Кабінет Міністрів ще формується. Та і нова Верховна Рада до праці ще не приступила.

Екзекутива УАКР відбула наради

Ню Йорк (Р. Барановський). — Тут у суботу, 4-го квітня ц. р., відбула наради Екзекутива Української Американської Координаційної Ради, якими проводила голова Уляна Дячук. У нарадах взяли участь голова Крайової Ради д-р Богдан Шебунчак і заступник Володимир Сохан. Після прийняття порядку нарад звітували члени Екзекутиви.

Роман Барановський подав до преси репортаж з нарад Екзекутиви 25-го жовтня 1997 року, який появився у „Свободі" ч. 226 з 29-го листопада 1997 року, зредаґував Бюлетень ч. 3 (55) за вересень-грудень 1997 року і звернення у справі збірки на УГФ СКУ, „Фонд Відродження України" і поширення бюра УАКР у Вашінґтоні на 1998 рік. В грудні 1997 року мав зустріч з членами Управи Відділу УАКР в Норт Порт, Фльорида, і вислав листи з подякою жертводавцям, які зложили поважніші датки: А. і Л. Долинські — 1,500 дол., А. Войтовіч — 500 дол., І. Дорощак — 150 дол. на „Фонд Відродження України" (збірка на похороні її мужа д-ра Семена Дорощака), Митрополит Стефан Сулик — 500 дол. і Стенлі Д. Павлений — 500 дол.

Володимир Процик був членом підготовчого комітету для влаштування зустрічі українського громадянства з новим амбасадором України до ООН Володимиром Єльченком. Взяв активну участь у зустрічі представників організацій, які входять до УАКР, з амбасадором України д-ром Юрієм Щербаком. В дописі бюра амбасади України в ЗСА, що появився в „Народній Волі", пропущено ряд організацій-членів УАКР, як ОДВУ, УЗХ і інші. Необхідно подати амбасаді список організацій-членів УАКРади.

Д-р Богдан Шебунчак звітував про сесію Секретаріяту СКУ і поїздку до Чикаґо для зустрічі з управою місцевого Відділу УАКР для оживлення діяльности. Вияснив справу голосування під час нарад СКУ відносно припинення участи діяльности СКУ в УВКРаді в Києві до часу полагодження справи Товариства „Україна" у УВКРаді.

Уляна Дячук звернула увагу на потребу оживлення деяких відділів у зв'язку із підготовою до Конвенції УАКР. На її пропозицію і за згодою Відділу УАКР у Дітройті, Миш., 4-та Конвенція відбудеться в Дітройті. Намічено дві дати: 24-го до 25-го жовтня, або від 7-го до 8-го листопада 1998 року.

На адресу голови У. Дячук вплинуло кілька листів з України з проханням допомоги. Уділено такі дотації: на Фонд „Дитяча Музична Школа" ім. Л. Ревуцького — 200 дол., на збірник у пошану М. Мушинки — 100 дол., на довідник „Української діяспори" -- 880 дол., і на Фонд „Доляр для України" на пересилку одягу для потерпілих від повені вздовж Дністра — 200 дол. Разом 1,430 дол.

Продискутовано результат виборів до Верховної Ради України. Стверджено, що невтішний вислід виборів вийшов з вини лідерів партій демократичного бльоку, які не зуміли об'єднатися на час виборів, і висловлено жаль, що не зуміли позбутися власних особистих амбіцій.

Намічено прелімінар бюджету на 1997–98 рік, запропонований А. Шевченком, і передано до

(Закінчення на стор. 4)

Парафовано статут ЧЕС

Київ (УНІАР). — Представник Міністерства Закордонних Справ України Богдан Соколовський на зустрічі з журналістами розповів про чергову нараду міністрів закордонних справ держав-учасниць Чорноморського економічного співробітництва (ЧЕС).

Нарада відбулася в столиці Вірменії Єревані 30-го квітня. Її учасники парафували текст статуту ЧЕС, який передбачається підписати на зустрічі керівників держав Чорноморського економічного співробітництва в Ялті 4—5-го червня. У зустрічі візьмуть участь 11 президентів країн ЧЕС. Після підписання статуту ЧЕС набуде статусу нової міжнародної реґіональної організації.

На нараді також підведено підсумки піврічного головування Вірменії в ЧЕС. Наступні півроку головуватиме Болгарія. Як зазначив Б. Соколовський, Україна знайшла можливість сплатити свій внесок у ЧЕС в сумі 17 млн. дол.

Перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко закликав вірменську сторону до активнішої участи у використанні паромного сполучення Іллічевськ-Поті. На зустрічі з міністром закордонних справ Вірменії Осакяном в Єревані А. Бутейко підкреслив важливість чорноморського транспортового коридору для України, всього закавказького реґіону і країн Середньої Азії.

Призначено нового директора ЧАЕС

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кучма підписав указ про призначення Віталія Товстоногова на пост генерального директора Чорнобильської Атомної Електростанції (ЧАЕС).

Раніше В. Товстоногов виконував обов'язки директора з нагляду за якістю праці Національної компанії "Енерґоатом".

На думку Віталія Товстоногова, персонал українських АЕС необхідно скоротити. Що ж до терміну праці Чорнобильської АЕС, то це питання, на його думку, має визначати Уряд, а не керівництво ЧАЕС.

Проблема в тому, що Уряд України не має грошей ані на утримання ЧАЕС, ані на її закриття, а чужі держави не спішать з допомогою.

У СВІТІ

У СЕРЕДУ, 6-ГО ТРАВНЯ, до Праги повернувся чеський президент Вацлав Гавел, три тижні після відбуття кишкової операції під час його перебування на відпустці в Австрії. Додому 61-річний В. Гавел приїхав спеціяльним австрійським повітрянним амбулянсом з Інсбруку, де він відбув згадану конечну операцію. Ідучи жваво та без будь-чиєї допомоги, але під пильним оком двох медичних наглядачів, В. Гавела на летовищі з приїздом привітав прем'єр-міністер Джозеф Тосовскі та інші офіційні державні чинники. У товаристві своєї дружини Даґмар, чеського президента відставлено до Центральної військової лікарні в Празі де сподіються, що він погодиться провести принайменше наступних 10 днів, щоб по справжньому прийти до здоров'я. Перебуваючи в інсбрукській лікарні В. Гавела відвідав Томас Клєстіль, президент Австрії.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 5-ГО ТРАВНЯ, президент Билл Клінтон і Ненсі Реґен, дружина колишнього 40-го Президента ЗСА Роналда Реґена, взяли участь у святочному церемоніялі відкриття другого з черги (після Пентаґону) найбільшого державного будинку у Вашінґтоні, що його названо Будинок ім. Роналда Реґена і Міжнародний торговельний центр. З цього приводу дехто з репортерів засобів масової інформації прокоментував, що всі у Вашінґтоні мають коротку пам'ять, бо президент Р. Реґен був президентом, який завжди виступав проти величини Уряду та пов'язаних з тим видатків. Навіть у своїй інавґураційній промові у 1981 році Р. Реґен твердив, що „ Уряд не є нашою розв'язкою, але радше нашою проблемою". Але не зважаючи на те, згаданий велетенський будинок був названий його іменем і долучиться до цілого ряду інших споруд в країні, що носять його ім'я.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.
UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.
Головний редактор: Зенон Снилик
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Росія і Франція в світлі світової політики

Дружба між Росією і Францією розпочалася ще в XVI столітті. Ця дружба не перервалася навіть після того, як російські війська, розгромивши армію Наполеона, вступили в Париж.

Колишній французький президент Франсуа Міттеран у листі до президента СССР Міхаїла Ґорбачова у 1985 році писав, що "історія і географія часом диктують постійні відносини". Між Францією і Росією відносини особливо потеплілі після падіння берлінської стіни. Адже і після розвалу СССР Росія має досить ядерної зброї, щоб знищити не те що одну державу, а й цілу плянету. Сьогодні ми спостерігаємо, як, Росія і Франція вкладають капітали в іранську нафтову промисловість і підтримують Ірак та Сербію. Не зважаючи на те, що сім років тому Франція брала участь у війні проти Іраку, сьогодні Париж хоче відновити успішну колись іраксько-французьку торгівлю. Москва хоче того ж. Іґноруючи американське ембарґо, Росія, Франція і Малайзія створили консорціюм і вклали 2 блн. дол. у видобуток іранського природного газу. Б. Єльцин і Ж. Шірак вважають, що економічні санкції нічого не дають, оскільки ні Саддам Гусейн, ні Слободан Мілошевіч не звертають на них ніякої уваги.

Років два тому Росія за основу своєї зовнішньої політики прийняла запозичену в китайців концепцію так званої багатополюсности. За словами російського президента Боріса Єльцина, сьогодні полюсами світу є великі держави — Росія, Китай, Европа, Японія, ЗСА, які творять світову політику. А на останній зустрічі в Москві з Гельмутом Колем та Жаком Шіраком він запропонував створити полюс "Москва-Бонн-Париж".

Г. Коль і Ж.Шірак подякували за честь і ввічливо відмовилися. Не лише тому, що це нагадує німецько-японсько-італійський союз часів Другої світової війни, але й тому, що світ давно залишив цю багатополюсність у минулому й перейшов до політики, де переважаючою соціяльно-політичною системою є демократія, інтеграція економіки і прозорість кордонів. І хоча ще не всі протиріччя розв'язано, від багатополюсности XIX століття світ відійшов далеко вперед. Так само як давно немає серйозних протиріч між ЗСА, Европою і Японією.

Ставши членом Европейської ради безпеки та успадкувавши від колишнього СССР великий потенціял ядерної зброї, близько половини промислового потенціялу, території та населення, Росія далі претендує на ролю великої держави. Вона забуває, що впливовість держави зумовлена передусім її економічним потенціялом та добробутом населення.

Росія ж, за підрахунками міжнародних економістів, має 1.7 відс. світового валового продукту. Водночас на ЗСА і Европейський союз припадає по 21 відсоткові світового валового продукту, на Японію 8, на Китай 7 відс. Фахівці вважають, що до 2015 року Росія зможе піднятися з 16 місця хіба що на 13-те, отже співвідношення економічних потенціялів майже не зміниться.

Крім того, політичний курс Франції щодо Близького Сходу, Сербії та Іраку пояснюється не так бажанням дружити з Росією, як тим, що Париж завжди намагався проводити на Близькому Сході політику, незалежну від ЗСА. Оскільки цей реґіон стратегічно є не менш важливим і для Европи, то Франція вважає, що ЗСА не повинні його монополізувати.

Президенти Шарль де Голль, а пізніше Франсуа Міттеран часто використовували дружбу з Росією саме з метою противаги Америці. Те ж саме робить і Жак Шірак, який вимагає вирішення іракської кризи за допомогою ООН, а не військової сили ЗСА. І не без успіху. Як відомо, генеральний секретар ООН Кофі Аннан недавно відвідав Багдад на французькому літаку. Імена французького президента і генерального секретаря ООН там набагато популярніші, ніж американського президента Билла Клінтона.

Москва вимагає того ж, що й Париж. Різниця лише в тому, що Б.Єльцин категорично висловився проти застосування зброї, а Ж.Шірак, сказав, що коли дипломатія не матиме успіху, то, при всьому небажанні, Франція все ж змушена буде погодитися на бомбардування.Та є ще одна різниця: Ж. Шірак дійсно дбає про всю Европу, а Б. Єльцин підтримує ілюзію про перетворення Росії в "новий світовий полюс", замість того, щоб забезпечити достаток і мир для свого народу.

Євген Іванків

НЕПРИЯЗНИЙ АКТ ВАТИКАНУ

Коли хтось ще сумнівався, чи відношення Ватикану до УГКЦ є справді таким дуже неприхильним, то тепер, після прочитання в пресі повідомлення про заборону Ватикану одруженим греко-католицьким священикам обслуговувати наших вірних у Польщі, повинен уже позбутися всяких сумнівів. 4-го березня ц. р. державний секретар Ватикану, Кардинал Анджельо Содано, передав папському нунцієві в Польщі листа, в якому є вимога, щоб одружені греко-католицькі священики залишили Польщу і повернулися в Україну. Заступити їх можуть відповідно вишколені польські римо-католицькі священики. Це розпорядження є образливе, дискримінаційне, протиекуменічне і явно протиукраїнське.

Акт дискримінаційний

Хоч про Папу немає там ніякої згадки, та можна припустити, що це розпорядження походить від Папи, а державний секретар є тільки виконавцем і посередником. Папа слідкує за всім, що діється, а вже зокрема цікавиться українськими справами, щоб усе відбувалося згідно з його волею. Цього листа передано пізніше Католицькій інформаційній службі і так виготовлено відповідний комунікат п. з. „Одружені священики українського обряду в Польщі мусять повернутися додому". У цьому комунікаті можна вичути виразний критичний тон, який вказував би на неприємне враження, чи навіть збентеження, яке цей лист міг викликати в деяких ватиканських колах. Може, тому префект Східньої Конґреґації, Кардинал Ахілле Сільвестріні й відмовився дати свій коментар до цього листа.

Цим актом Ватикан не лише ображує, принижує і дискримінує східнє католицьке одружене духовенство, але навіть порушує їхні громадянські права, бо більшість із них є народженими в Польщі, мають законне польське громадянство. Яке ж право має тоді Ватикан проганяти їх з Польщі в Україну? Це вже крайня форма середньовічного папоцезаризму, коли папи присвоювали собі права державних володарів.

Подруге, цим актом Ватикан дискримінує також посередньо православне одружене духовенство і може викликати поважні сумніви серед православних щодо щирости ватиканського екуменізму. Також і протестантські духовники є майже всі одружені, і така дискримінація одруженого греко-католицького духовенства буде вважатися виявом заскорузлости, нетолерантности, риґоризму і ніяк не причиниться до розвитку екуменізму.

Призадумавшись глибше над змістом цього документу, мусимо спитати самі себе, чому цю контроверсію у зв'язку з жонатим духовенством віддано державному секретаріятові Ватикану, який займається політичними справами. Виглядає, що тут не одруженість священиків є головною проблемою, але їхня українська національність. Ватиканові (чи радше Папі) йде про те, щоб не тільки не спроваджувати з України одружених священиків, але щоб польських священиків анґажувати до праці в нашій Церкві, що доведе, без сумніву, до спольщення цієї ж Церкви. А це вже є справа політична. Політика займає найголовніше місце серед інших пріоритетів в сучасному Ватикані, а антиукраїнський комплекс, який усе був характеристичною ознакою польського римо-католицизму, став тепер важливим компонентом ватиканської „остполітики".

Цей найновіший неприхильний акт Ватикану супроти УГКЦ не є чимсь випадковим, якимсь відокремленим явищем, спричиненим принагідними обставинами, але є докладно плянований, тісно пов'язаний з попередніми подібними актами, які треба розглядати в цілості ватикансько-польської політики у відношенні до нас, українців, особливо до українців у Польщі.

Попередні неприязні акти

2-го червня 1991 року Папа відвідав Перемишль. Численно зібрані тоді українці очікували звороту своєї улюбленої катедри св. Івана Хрестителя. Але не так сталося! Папа ніби „віддавав" катедру, але польські монахи, кармеліти босі, „не послухали" Папу і катедру не віддали. Важко повірити, щоб католицькі ченці, зв'язані обітом абсолютного послуху, „збунтувалися" проти Папи. Треба було знайти якусь „компромісову" розв'язку цієї проблеми. Рішено віддати українцям замість їхньої катедри польський костьол Пресвятого Серця Христового, збудований у типічно ґотичному стилі, якому важко буде надати східньо-християнський, український вигляд. Зрештою, державна і церковна польська влада на ніякі зміни не дозволить.

У цьому акті передання латинського костьола нашим братам і сестрам у Перемишлі криється глибока символіка щодо майбутнього нашої Церкви в Польщі. Вказано шлях, яким примушують нашу Церкву іти. Це є шлях латинізації і денаціоналізації.

25-го березня 1992 року Папа видав булю, якою підпорядкував Перемиську Епархію юрисдикції римо-католицького варшавського примаса. Загальне обурення і численні протести примусили Папу змінити це рішення і створити окрему Митрополію для цієї Церкви. Але остаточна мета залишається та сама: римо-католизація і польонізація нашої Церкви і наших братів і сестер у Польщі.

Намагання Ватикану виселити небажаних українських священиків, навіть проти їхньої волі, поза межі польської держави, пригадує нам у деякій мірі ганебну „Акцію Вісла", злочинний акт польського уряду, доконаний на українському народі 50 років тому.

Все те повинно спонукати нас усіх, а головно наш церковний провід, до серйозної застанови, чи має Ватикан моральне право самовільно рішати про долю нашої Церкви, не питаючись нашої згоди? Чи має також наш церковний провід моральне право послушно виконувати всі директиви Ватикану, що ведуть до повної латинізації і денаціоналізації УГКЦ в діяспорі і на рідних землях? В ніякому випадку.

Східнє християнство, прийняте з волі Божого Провидіння св. Володимиром Великим, ввійшло глибоко в нашу історію, культуру, традицію, вросло в душу народу, стало невід'ємною частиною нашої національної української ідентичности. В часах історичних лихоліть, жорстокого поневолення, кривавих переслідувань рідна Церква заступала нам нашу державу, ставала духовою твердиною народу, джерелом сильної віри в перемогу правди. Слушно сказав колись Валентин Мороз: „Неможливо зламати людей, зробити їх рабами, доки не вкрадеш у них свята, доки не зруйнуєш традицій, доки не розтопчеш їхнього храму".

Правильно зареаґував заступник Глави УГКЦ, Владика Любомир Гузар, на цей черговий протиукраїнський акт Ватикану. Владика заявив, що „пропозиція, щоб заступити одружених українських священиків у Польщі польськими дво-обрядовими священиками є виявом непошани до Української Церкви та її традицій". Сказав також, що „ми маємо своїх власних священиків, чому ж тоді мають латинські священики займати їхні місця?"

Владика Л. Гузар назвав цього ватиканського листа „дивним", бо коли латинські єпископи в ЗСА і Канаді виразно заявили, що не мають нічого проти того, щоб українські одружені священики обслуговували греко-католиків в Північній Америці, то чому ж римо-католицькі єпископи в Польщі мають якісь труднощі з жонатим духовенством?

Ми можемо ще додати, що це розпорядження є „дуже дивним", бо Ватикан замість помогти цій Церкві-Мучениці, що так багато натерпілася під час комуністичного поневолення, постійно шкодить їй.

А ще більше дивним є той факт, що це несправедливе, протиукраїнське розпорядження видано на початку Великого Посту, у той святий час, коли всі віруючі християни повинні каятися, прохати прощення і творити діла милосердя. Чи можемо ще дивуватися, що у світі є так багато зла?

Світло і темрява

У Св. Євангелії є важливі слова про світло і темряву: „Око — то світло для тіла. Тож як око твоє буде здорове, то й все тіло твоє буде світле. А коли б твоє око лихе було, то й все тіло твоє буде темряве. Отож, коли світло, що в тобі, є темрява, — то яка ж велика та темрява!" (Мат. 6:, 22,23). Справді, яка велика є темрява там, де навіть світло стало темрявою.

Усім нам треба добре призадумуватись над тими євангельськими словами, а вже особливо тим, яким доручено спасати людські душі, уздоровлювати морально суспільство, вести незрячих з темряви до світла.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Злука союзів — корисна подія

В „Українському Тижневику" (ч. 17 з 26-го квітня ц. р.) почесний член Головного Уряду Українського Народного Союзу Мирон Куропась помістив допис під заголовком (мабуть з Шекспіра) „What's in a name? Everything!".

Авторові статті не можна відмовити союзового патріотизму, а тому було б дивним, якщо б він не дорожив довголітнім ім'ям своєї братської організації. Питання тільки в тому, чи зміст статті є корисний і конструктивний якраз тепер, перед конвенціями УНСоюзу і УБСоюзу, коли домовлення про злуку, після довголітніх переговорів, є в кінцевій стадії.

М. Куропась сумнівається в доцільності злуки двох Союзів, яким стелиться однакова дорога до занепаду. З такою думкою тяжко погодитися, бо якраз сьогодні, коли братський рух занепадає, необхідна злука двох, трьох, а навіть чотирьох українських братських союзів. Через злуку ми можемо ще на довгі роки продовжити життя заслужених і потрібних нашій спільноті організацій. Визначний американський філософ Орісон Марден сказав, що „розпорошення народних сил — це страшне прокляття, що веде до національного занепаду цілих народів". Наша історія багата на розпорошення народних сил — а тому століттями доводилось здобувати власну державу. Злука, з'єднання наших установ, зокрема фінансових — це без сумніву корисна подія в громадському житті.

Відкидаючи пропозицію змінити назву своєї установи, М. Куропась подає цілий ряд заслуг і досягнень УНСоюзу, про які в мене немає жодних сумнівів. Однак тут треба відзначити, що не менші заслуги для нашої спільноти в Америці і в Україні має також УБСоюз.

Другим арґументом М. Куропася, чому УНСоюз повинен затримати свою назву, це те, що вона існує вже понад 100 років, тоді коли УБСоюз свою назву міняв кілька разів. На жаль, це не є правдою, і М. Куропась, як союзовий історик, повинен про це знати. Ось назви УНСоюзу: до 1910 року „Руський Народний Союз", на 11-тій Конвенції в Клівленді — „Греко-Католицький Руський Союз в Америці", опісля повернення до старої назви „Руський Народний Союз" і на 13-ій Конвенції в 1914 році — „Український Народний Союз". Зміни назви в УБСоюзі: до 1914 року „Руський Народний Союз", тоді „Український Робітничий Союз", а від 1978 року „Український Братський Союз". Але чи для прийняття нової назви міродайним повинен бути факт скільки разів одна чи друга установа міняла свою назву? Зміну назви рішатимуть делеґати на конвенціях, і було б дуже сумно, якщо б через одне слово „братський" не дійшло до злуки.

На тому відповідь М. Куропасеві можна б закінчити, якщо б він не кидав „каменем в город сусіда". Тяжко збагнути з якою метою почесний член Головного Уряду витягає на світло денне призабуті і як такі, що сьогодні не мають значення події з-перед пів століття. М. Куропась каже, що в 1910 році, під час конвенції Руського Народного Союзу, 17 відділів, які віддзеркалювали соціялістичні погляди, виступили і організували „новий" Руський Народний Союз. Виходить, що причиною поділу були політичні мотиви. Такий погляд не є правдивим, бо причиною до заснування нового союзу були виключно релігійні мотиви. Конвенція не тільки прийняла нову назву „Греко-Католицький Руський Союз в Америці" (викинено прикметник „народний"), але й прийнято постанову, що делеґатом на конвенцію може бути тільки "русин греко-католик". Тому й засновано новий союз, себто нинішній Український Братський Союз.

В дальшому М. Куропась доказує, що між 1930 і 1940 роками, пресовий орган УБСоюзу „Народна Воля" вів „шалену" боротьбу проти УНСоюзу, а ред. Матвій Стахів писав, що в ньому фашистська орієнтація. Такі напади були наслідком ідеології „скрентонських соціялістів". Не має сумніву, що в тому часі в УБСоюзі були соціялісти, а в УНСоюзі націоналісти. Якщо, однак, ті соціялісти визнавали ідеї Франка, Драгоманова, Павлика, а націоналісти Коновальця, Мельника, Сціборського, то всім їм честь і слава та подяка за їх корисну для нашої спільноти працю. Їх працю високо цінили нові еміґранти 50-их років і масово вписувались до братських союзів, якраз ті, що втікали від совєтського соціялізму і німецького фашизму.

Але чи варто давноминулі події, притрушені порохом забуття, „вигре-

(Закінчення на стор. 3)

Ірина Лужецька,
Львів

С. КРУШЕЛЬНИЦЬКА ТА В. БАРВІНСЬКИЙ

I

20-го лютого цього року сповнилося 110 років від дня народження одного з найвизначніших представників музичної культури XX століття — композитора, музикознавця, піяніста, педагога Василя Барвінського. Його значення в історії розвитку музичного мистецтва величезне не лише тому, що він повернув західньоукраїнську музику на новий шлях, не тільки завдяки високій мистецькій вартості його творів, але й з огляду його безпосереднього впливу на цілу ґенерацію галицьких композиторів, піяністів, музикантів. Барвінський часто виступав із лекціями та доповідями як музикознавець, пропаґуючи на сторінках чеських, польських та австрійських періодичних видань українську музику.

З нагоди ювілею В. Барвінського, у Львові, Тернополі (на батьківщині композитора) та Дрогобичі проходили наукові конференції та концерти, де виконувалися його твори. У Музично-Меморіяльному Музеї Соломії Крушельницької у Львові відбувся вечір спогадів, присвячений пам'яті В. Барвінського. Гості музею могли оглянути ювілейну виставку ориґінальних фотографій композитора, документів та інших матеріялів із фондів музею, родинного архіву Барвінських, приватних колекцій.

У фондовій збірці музею Соломії Крушельницької у Львові зберігається досить велика кількість ориґінальних експонатів, пов'язаних із цією видатною постаттю. Серед них найбільшу частину становлять публікації В. Барвінського у різних періодичних виданнях. Його статті та рецензії на виступи відомих музикантів-піяністів Галі Левицької, Любки Колесси, Тараса Шухевича, співаків Одарки Бандрівської, Олександра Носалевича, Модеста Менцинського, Михайла Голинського, Марії Сокіл, Іванни Синенької-Іваницької, композитора і диригента Олександра Кошиця та інших. У 1937-38 роках у Львові виходив часопис „Українська музика", членом редколегії якого був В. Барвінський. Окремі числа цього журналу, що зберігаються у фондах нашого музею, знайомлять із його музикознавчими працями, аналітичними статтями та рецензіями.

Цікавими є також афіші та програми концертів, на яких В. Барвінський згадується як композитор і акомпаніятор. Так, на звітному концерті студентів та випускників Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, який відбувся 1-го липня 1916 року, учасники інструментального тріо у складі Б. Дрималика, Р. Криштальського та Л. Туркевича виконали тріо В. Барвінського для фортепіяно, скрипки та віольончелі. Інша афіша, датована днем 8-го травня 1922 року, повідомляє про концерт, який відбувся у великій залі Музичного Товариства ім. М. Лисенка і був організований на дохід для українських інвалідів. У концерті брали участь співачка Анна Крушельницька, хор товариства „Бандурист", акомпаніяторами були В. Барвінський та О. Бандрівська.

На жаль, не зберігалися документи про те, як відбулося знайомство С. Крушельницької із В. Барвінським. Історія їхніх взаємин та творчої співпраці вимагає окремого дослідження.

Спільні музичні інтереси сприяли зародженню приятельських стусунків між родиною С. Крушельницької та родиною В. Барвінського. Його мати — Євгенія Барвінська, талановита, мистецька обдарована жінка, була доброю піяністкою, організатором і диригентом багатьох хорів і дівочих ансамблів, співачкою та художницею. Вона, разом із батьком С. Крушельницької, о. Амвросієм Крушельницьким, дириґувала хором при товаристві „Українська Бесіда" у Тернополі, у якому часто співала С. Крушельницька разом із своїми сестрами. Саме Євгенія перша звернула увагу на прекрасний голосовий матеріял молодої Соломії. У 1883-1885 роках стала її першою фаховою учителькою вокалу та гри на фортепіяно, під керівництвом Барвінської Крушельницька співала у дівочих хорах.

Олександр Барвінський, батько В. Барвінського, відомий громадський і політичний діяч, був у той час професором учительської семінарії та головою тернопільської „Просвіти", постійно виступав із лекціями у сільських читальнях. Так, у 1883 році у Білій, де мешкали Крушельницькі, він прочитав доповідь „Про козаків та їх війни за волю на основі дум і народних переказів". О. Барвінський був хресним батьком наймолодшої доньки Крушельницьких, Анни. Ориґінал свідоцтво про хрищення Анни Крушельницької зберігається у фондах нашого музею. Багато експонатів, що стосуються В. Барвінського, передала до музею Одарка Бандрівська (племінниця С. Крушельницької), камерна співачка і піяністка, доцент Львівської Консерваторії. Її виконавську майстерність високо цінив В. Барвінський.

Одарка Бандрівська залишила невеликий спогад про зарахування С. Крушельницької у 1944 році на працю до консерваторії у Львові, директором якої у той час був В. Барвінський. Вона згадує, що посприяв цьому професор Пилип Козицький, який, після відходу німецьких військ зі Львова, прибув сюди із Києва у справі реформації музичного шкільництва. Довідавшись, що у Львові проживає С. Крушельницька, він виявив бажання її провідати. Під час своєї візити запропонував співачці, якій виповнився тоді 71 рік, завідувати катедрою вокалу. Наказом В. Барвінського, як директора ЛДК, ч. 8 від 1-го серпня 1944 року, С. Крушельницьку було зараховано на працю, 3-го серпня вона приступила до виконання своїх обов'язків. Особова справа С. Крушельницької, викладача Львівської Державної Консерваторії, зберігається у музейних фондах. Тут також є багато документів за підписами В. Барвінського. А про С. Крушельницьку як педагога згадує Юрій Крих, заступник директора ЛДК, в обов'язки якого входила перевірка зайнять професорів-викладачів. У своїх спогадах він пише, що відвідування лекцій, які проводила Крушельницька, були для нього святом естетичної насолоди... „В такі моменти я ставав свідком незвичайної артистичної школи геніяльної співачки".

(Закінчення буде)

ДЕПАРТАМЕНТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ країни у вівторок, 5-го травня, повідомив, що 29 родів звірят, птахів і рослин включно з „лисим орлом“ (державним символом ЗСА) є на шляху до їхнього відродження та мабуть незадовго будуть знесені з листи тих, що є під охороною окремого закону загрожених порід. Брус Беббит, секретар згаданого департаменту, підкреслив, що це буде першою такою дією впродовж 25-річного існування цього закону, коли таку велику кількість птахів, рослин і звірят буде знесено зі згаданої листи, хоч буде це зроблено впродовж наступних двох років. Він також зазначив, що „це вперше ми бачимо світло при кінці тунелю і тепер можемо впевнено доказувати, що названий закон працює“.

Відбудеться 21-ий Фестиваль живого слова

Комісія шкільництва КУК Онтаріо влаштовує 21-ий з черги Фестиваль живого слова, який відбудеться у неділю, 31-го травня ц. р., в авдиторії Інституту св. Володимира, 620 Спадайна авеню, у Торонто. Реєстрація починається о год. 1-ій, а початок о год. 1:30 по полудні. До участи допускається учнів усіх рівнів навчання, від садочків до курсів українознавства, наших шкіл в Онтаріо та сусідніх провінцій і стейтів та всі форми українського живого слова від декламацій до хорових виступів.

Комісія просить усіх директорів, учителів та батьківські комітети совісно подбати про широку участь у цьогорічному фестивалі, присвяченому 200-літній річниці появи „Енеїди“ Івана Котляревського.

На фестивалі можна буде придбати собі 39-те число „Рідношкільника“, яке також присвячене двостоліттю „Енеїди“, фестивальні жетони та освітню літературу. Зголошення проситься слати до 22-го травня на: Mrs. O. Kowalyk, 12 Bernice Ave., Toronto, Ont., M8Y 1Z6; tel.: (416) 239-6208.

Мати для 70-ох дітей

Здавна в народі існує думка, що перші враження про людину здебільшого помилкові. Та коли зустрінете жінку, про яку я хочу вести сьогодні розмову, ви не помилитесь.

Соняшного погожого квітневого ранку, трохи більш трьох років тому, моя сім'я вперше переступила поріг „Рідної Школи“ ім. Т. Г. Шевченка при українському православному соборі св. Володимира, що розташований у Пармі, Огайо. Тоді для нас, волею долі занесених далеко від рідної землі і домівки, було дорогим кожне привітне слово.

Однією з перших, хто зустрів нас приємною посмішкою, була, на той час добровільна помічниця в шкільній канцелярії, а зараз — голова батьківського комітету, Ліда Вайтед. Я дякую долі, що познайомила нас тоді. І ось уже кілька років продовжується не тільки наше знайомство, але й співпраця, мене як учителя, а її — як голови батьківського комітету. Але з плином днів не зменшується моє зачарування цією людиною.

Зросла Ліда у звичайній українській сім'ї. Її батьків жорстока війна закинула до чужої землі. Але, народившись і виростаючи далеко від батьківської землі, дівчина зуміла проростити в собі і виплекати насіння любові до рідної України, до рідної мови та культури, яке посіяли в юній душі її батьки та старші сестри. Маленькою дівчинкою, а потім уже серйозною юначкою, бігала вона до Рідної школи. Ще й досі з любов'ю зберігає вона свої українські підручники, щоб залишилась пам'ять для дітей.

Сьогодні, залишаючись люблячою і турботливою донькою і сестрою, вона вже сама мати. Разом зі своїм чоловіком, Вейном Вайтедом, виховує своїх четверо дітей: Дженифер, Елизабет, Вікторію та наймолодшого Матвійка. Та щосуботи, спостерігаючи за нею, можна подумати, що не четверо, а сімдесят дітей у Ліди. Бо для кожного школяра чи школярки вона, як рідна мати. Для кожного знайде правильні слова: пустуна — присмирить, несміливого — підбадьорить, невдаху — похвалить. Її руки і нагодують, і приберуть, і вилікують. Для кожного відвідувача школи — приємна усмішка і привітне слово.

Для нас, учителів, вона — найперша помічниця. Саме завдяки їй особисто, а також батьківському комітетові, що вона очолює, ми маємо втілення багато цікавих ідей. Шкільний вісник, щорічний журнал дитячої творчости, шкільні базари, свята Різдва та Ялинка відзначення ювілею Т. Г. Шевченка, свято Батьків — ось далеко неповний перелік справ, в яких безпосередня заслуга Лідії Вайтед.

Наталія Боднар

Подяка

Передчасно, на 56-му році життя, невблаганна смерть забрала дорогу мені людину — чоловіка Ігоря. Це сталося 23-го липня 1997 року.

В цей час в нашому селі у рідних перебував житель Америки Ярослав Кулинич, відомий своєю фільмовою творчістю в усьому світі. З своєї ласки він зфільмував ввесь ритуал похорону. Виготовлені ним знимки передав мені, за що я йому щиро вдячна.

Хочу через газету „Свободу“ висловити щиру подяку Я. Кулиничеві за його добре серце і чуйну вдачу. Бо це не один вияв його людяности. Його знають і поважають в нас в Україні за його українські фільми, а в с. Мужилів, в м. Підгайці за пожертви на школи, церкви, бібліотеки, друкарню газети "Земля Підгаєцька". А тому зичу йому міцного здоров'я, щастя, успіхів, оптимізму та ще багато літ праці на благо незалежної української держави.

Ірина Дума,
с. Мужилів.
Підгаєцький р-н,
Тернопільська обл.,
Україна

Злука союзів...

(Закінчення зі стор. 2)

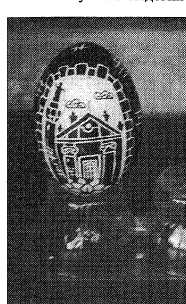
бувати", тим більше, що вони не мають жодного впливу на з'єднання наших установ. Причини, які колись довели до розбрату, давно вже не існують.

Переговори про злуку є 80-літньої давности, бо ще в 1920 році на 15-ій Конвенції УНСоюзу прийнято ухвалу про з'єднання, вибрано окремий комітет, який видав відозву до членів усіх чотирьох союзів (УНС, УБС, „Провидіння", УНП) із закликом до об'єднання. В 1981 і 1983 роках ведено переговори про злуку УНСоюзу з УБСоюзом. Все це без успіху, бо деякі „союзові патріоти" були проти злуки. Хочу вірити, що тепер переможе здоровий глузд, і для добра членства і нашої спільноти буде ухвала про злуку.

Роман Ричок
Мейплвуд, Н. Дж.

Там дівчина, як писанка, писаночки пише

Писанкарка з міста Кам'янець-Подільського Т. Коваленко.

Писанки Т. Коваленко.

Вже врунится весна над подільським краєм. Над Смотричем зазеленіли верболози і купають свої жовтуваті віти в прохолодній воді. Посередині водного плеса відбились стіни Кам'янецької фортеці. Подекуди яром зажовтіли божі пальчики, а подекуди жовтими круженьками висипались квіти вовчого зуба. Час від часу тут з'являється юна подолянка, аби помилуватись довколишньою красою свого древнього міста Кам'янця-Подільського, міста, в якому народилась і виросла. Міста, яке прагне сьогодні прославити у своїх писанках його дочка Тетяна Коваленко. Бо тут міцно укоренився її рід по матері, хоч батько народився в далеких кримських краях в місті Алупка в свідомій українській родині. Якщо хтось сьогодні пробує твердити, що Крим — це істинно російська земля, то глибоко помиляється, бо українці там жили споконвіку, як і кримські татари. Та судилося панові Владиленові знайти свою долю на Поділлі і тепер вже і він вважає себе часточкою цього древнього міста. Хоч, як учитель географії Кам'янець-Подільської середньої школи число 16 нерідко розповідає на уроках своїм вихованцям і про свою батьківську землю — сонячний Крим.

Учителем географії в цій школі працює і мати Тетяни. То ж не секрет, що дівчинка змалечку виховувалась у високосвідомій інтелігентній українській родині і батьки радше хотіли б свою доню бачити згодом істориком чи філологом, бо ще так багато в нашій історії та літературі білих плям, які потребують вивчення і дослідження, однак Тетяна вже сьогодні твердо визначилася із своїм майбутнім фахом: вона, як і батьки, буде вчителем. Тетяна Коваленко вступатиме на навчання на педагогічний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного університету. Хоча дівчина має неабиякий хист до малювання, в 1991 році вступила до дитячої художньої школи, де протягом чотирьох років вивчала живопис і малюнок, скульптуру та історію мистецтв. А коли закінчила художню школу, то в загальноосвітній середній школі число 16, де вона зараз навчається в одинадцятій клясі, молодий педагог Галина Гавриленко запропонувала Тетяні написати декілька найпростіших писанок.

— Я охоче погодилась, — посміхається Тетяна, — хоч не мала жодної уяви, як це робиться. Та пані Галина мені показала воскову техніку розпису яєць, сама приготувала барвники і я спробувала. Спочатку була дуже незадоволена, бо в руках у мене проходило різні стадії розпису яйце, обліплене воском і фарбами, яке мало не те що приємний вигляд, а навіть — неприваблива. Я вже хотіла була залишити роботу, але моя вчителька наполягала, аби я її довершила. І дійшла до кінця: розписане воском яйце і зафарбоване в декілька кольорів я почала підігрівати над свічкою і обтирати з нього ганчіркою віск. В моїх руках миттєво народжувалось сонячне маленьке диво — українська писанка, яка зачарувала мене, взяла за душу. Звичайно, перші мої писанки були досить незграбними, лінії на них були не досить виразними, рівними, але мені це заняття сподобалось і я вирішила вдосконалювати свою майстерність. Одне тільки шкодувала, що навіть в історії мистецтв про писанкарство не згадують.

Отак і почала дівчина свої перші кроки в писанкарстві. В нас, на жаль, в Україні сьогодні прийнято говорити про народних майстрів, яким уже давно за сімдесять. Бо вони, мовляв, уже визнані. Але хтось колись мусить визнати і молодих, подати їм руку, підтримати. Тим більше, коли людина талановита, така як Тетяна Коваленко з Кам'янця-Подільського. За три роки наполегливої праці дівчина встигла заявити про себе не лише на рідному Поділлі, а й на всю Україну. Вона бере участь в Першому Міжнародному Конкурсі Дитячої Писанки, який відбувається в Івано-Франківському і стає дипломантом конкурсу. На суд журі дівчина винесла цікаві подільські писанки, але зачарувала всіх, насамперед, авторською писанкою „Квітка на камені". Ця писанка була написана за мотивами народної назви Кам'янця-Подільського. На ній юна писанкарка написала фортецю в поєднанні з сонячним промінням та пелюстками чарівної квітки. Тетяна Коваленко зараз виношує задум відтворити на писанках всі архітектурні ансамблі рідного міста. В цьому їй знадобилися знання, набуті в художній школі. Вона добре відчуває колористику, вміло будує композицію. Ця серія писанок в Тетяни Коваленко чомусь навіть нагадує тематичні писанки уславленої львівської писанкарки Олександри Приведи. В основному вони мають білий фон, рідше — голубий. Якщо Тетяна пише писанку вповздовж яйця, то знизу у великому овалі робить або зорю, або символічну квітку, в пелюстки якої вписує цеглини фундаменту і старовинні архітектурні споруди міста, які в Тетяни є завжди чорного кольору — кольору такого характерного як для подільської ноші, так для подільської вишивки та писанки. Іноді в чорному контурі бачимо ще невеликі вкраплення жовтої барви, що символізує тепло, світло. Такі писанки Тетяни Коваленко викликають подив і захоплення як на різних конкурсах, у яких бере участь дівчина, так і на різних виставках, де виставляються її роботи. Маю підкреслити, що хоч Тетяна Коваленко досить молода мисткиня, однак роботи її з успіхом експонуються на багатьох виставках поряд з роботами визнаних майстрів. Так, в минулому році юна писанкарка брала участь у виставці народного мистецтва в Кам'янці-Подільському і стала лауреатом премії імені Олени Теліги. Це було вагоме визнання таланту Тетяни Коваленко. Ці кошти дали змогу юній писанкарці відвідати подільське село Горошова, що на Тернопільщині. Там вона відвідала оселі народних майстринь, детальніше познайомилась з символікою та технікою виконання тернопільських писанок.

— Подивувало мене те, — згадує Тетяна, — що старенькі бабусі за декілька днів до Великодня розписували на радість сусідам до двохсот яєць, використовуючи при цьому традиційну подільську символіку. Коли я дізналася від знайомих, що в цьому куточку нашого краю живуть такі самобутні майстрині, то вмовила своїх батьків здійснити зі мною до них вісімдесятикілометрову мандрівку, яка проходила розбитими сільськими дорогами і наше авто не раз застрягало в калабанях. Але ми все-таки доїхали. Нас гостинно зустріли Марія та Зинуся Щербань, Наталя Ничипорук, Євдокія Лупатнюк, які не лише розповіли про збережену традицію дарування писанок на Великдень в Україні, але й охоче показали технологію їх виготовлення. За якісь півгодини ці майже вісімдесятилітні жінки намалювали мені два десятки зразків з елементами поділь-

(Закінчення на стор. 4)

„МОЛОДЬ НЕ ЧЕКАЄ, МОЛОДЬ ОБИРАЄ"

Проєкт „Молодь не чекає, молодь обирає", підтриманий фінансово Координаційним Комітетом Допомоги Україні в ЗСА, ставив за мету заохотити українську молодь до участи у загальних виборах, що відбулися в Україні 29-го березня 1998 року. Вибори представляли собою значну складність для такого завдання, але водночас велику можливість. Українська молодь — це найпрогресивніша верства і її активніша участь у виборах (взагалі „політизація") необхідна для того, щоб держава поступала вперед.

Враховуючи ефект інших чинників, що були задіяні, цей проєкт одночасно працював на підвищення політичної свідомости молоді. Крім цього проєкту діяли інші програми заохочування молоді до участи у виборах, серед яких були програми: Українського Конгресового Комітету Америки за фінансовою підтримкою USAID та Міністерство у Справах Сім'ї та Молоді України. Важливішим ніж ці проєкти фактором впливу на молодь, безперечно, становила та фінансова потужність, яку кинули політичні партії на оплату праці молоді під час виборів. Просто кажучи, молодь нарешті зрозуміла, що вибори є тим, чим вона повинна також займатися на свою користь.

Проєкт передбачав п'ять основних напрямків діяльности:

Відео-ролик

Відео-ролик, виготовлений згідно з проєктом „Молодь не чекає, молодь обирає", отримав найширший розголос серед подібних йому відеороликів. Одним з показників цього була готовість каналів показувати його безкоштовно.

Сам відео-ролик, хоча і достатньо стислий — тривалости 60 секунд, складався з двох частин: сценарій, коли двоє молодих людей заважають іншим агітувати на вибори, після чого двоє відомих виконавців заходять до виборчої дільниці і, в останній частині, виконавці співають пісню у студії.

Ефект від цікавої концепції відео-ролика був відчутно позитивний, тим більше, що ролю дівчини зіграла одна з найпопулярніших нових співачок Марина Одольська.

Відео-ролик також був продубльований на 50 відео-касетах, що були розповсюджені по Україні для показу по місцевих урядових та комерційних каналах телебачення. По касеті було передано представникам мережей телекомпаній „УНІКА-TV", а також представникам молодечих організацій у більшості областях.

Листівки

Гарно опрацьована летючка „Молодь не чекає, молодь обирає", видрукована у 200,000 копіях, відіграла ключеву ролю у рекламових поїздках по регіонах та під час концерту, що відбувся у Києві. Летючки друкувалися на найвищій якості та містили сюжети, що відгукувалися з тематикою розробленого відео-ролика, тим самим посилюючи ефект цілого проєкту.

Реклямові поїздки

Для того, щоб посилити ефективність реклямових поїздок, вони відбувались у кількох областях, що дозволило одночасно провести їх якнайближче до дня виборів. Поїздки відбулися по таких областях: Київській, Тернопільській, Житомирській, Луганській і Чернігівській.

Кожна група підготовляла, згідно із своїми можливостями, мікроавтобус, який працював кожного дня з ранку до вечора, оформивши його летючками та розтяжками і, у більшості випадків, підключивши музичний супровід у вигляді магнітофона чи іншої озвучувальної апаратури.

В поїздках взяли участь понад 50 молодих людей, які мали доступ до молодої авдиторії, приблизно 1 мільйон осіб.

Концерт у Києві

Для посилення праці серед молоді у Києві проводився музичний концерт 27-го березня у концертній залі Палацу Культури Київського Політехнічного Університету.

Для розголошення концерту надруковано 4,000 „запрошень", які роздавалися по вищих учбових закладах Києва тиждень перед концертом. На самий концерт прийшов повний „комплект" молоді, заповнивши авдиторію, що містить 2,500 осіб. Одною з ведучих концерту була „Анжеліка", відома ведуча молодечої музичної програми „Територія А". Під час концерту ведучі регулярно згадували про важливість участи молоді у виборах, роздавалися летючки „Молодь не чекає, молодь обирає". Група телеканалу "ICTV" провела відеозапис цілого концерту з метою дальшого його показу.

Звернення до населення України

Координаційний Комітет Допомоги Україні звернувся до населення України, а зокрема молоді, взяти якнайчисленнішу участь у виборах. Інститут Державности і Демократії вислав це „звернення" до приблизно 200 місцевих газет України з проханням помістити його перед самими виборами. Кінчався цей заклик словами: „Наближається 29-го березня. В цей день вирішуватиметься майбутнє України. Її доля у ваших руках. Ми звертаємося до вас з гарячим проханням — візьміть якнайчисленнішу участь у виборах депутатів до Верховної Ради. Голосуйте за кандидатів, які стоятимуть по стороні здобутої самостійности і які стоять за реформи, що виведуть Україну з економічного застою. Наш найгарячіший заклик, зокрема до молоді, яка вже знає два різні світи і може їх належно оцінити. Пам'ятайте, цей день вирішуватиме і вашу долю. Куйте її до вашої вподоби, голосуйте за вашого кандидата. Не дозвольте, щоб вашу долю вирішували інші без вашої участи. Голосуйте масово і щасти вам Боже".

Підсумки

За фонди, надані Координаційним Комітетом Допомоги Україні (ККДУ) проєкт „Молодь не чекає, молодь обирає" здійснив широкий спектр діяльности і, без сумніву, мав свій позитивний вплив на українську молодь. Успіх проєкту випливає з того, що різні компоненти були пов'язані між собою і створювали одну цілість. Якість виконання різних аспектів проєкту значно сприяла поступливості з боку телеканалів, які дарували дорогий час для показу відео-ролика.

Іван Лозовий,
Виконавчий директор ІДД

Там дівчина...

(Закінчення зі стор. 3)

ського орнаменту. Серед них я упізнала ті символи, які бачила в альбомі Одарки Онищук „Символіка української писанки", але були й невідомі мені. А серед них такі як „Королеви", „Калина", „Квіточки з листочками і крученими сонечками", „Флюгер", „Клинчатка", „Зірка з крученими рукавами", „Круторога" та інші. Вони прості у виконанні, але водночас і дуже файні писанки...

В такий спосіб юна мисткиня доторкнулася живих джерел історії розвитку писанкарства на Поділлі, повчилася в іменитих майстринь, запозичила в них немало досвіду. Тетяна дізналася, що Марію Щербань писати писанки навчила ще її бабуся, а зараз вона сама вже давно стала бабусею і навчає цього ремесла свою онучку. Тетяна Коваленко побачила в писанкарки старовинну ношу, на якій виграбала барвами веселки вишивка бісером. Таку вберю в цьому селі мають всі жителі. Тетяна зробила собі пам'ятну фотографію в ноші цього села разом з уславленою писанкаркою Марією Щербань, своїм братом та своєю маленькою ученицею — шестилітньою Мирославою Данилко. А таких учнів у Тетяни Коваленко вже є немало. Це і Ю. Скрипник, і Ю. Твердохліб, і Н. Кречко... Минулого Великодня біля дверей церкви, де Тетяна колись вперше побачила колошу з писанками, цікавістю загорілися очі у священика, бо він побачив з пасками і писанками вже чотирьох юних подолянок, які відродили писанкарство в Кам'янці-Подільському. Священик не пошкодував свяченої води ні на Тетяну та її подруг, ні на їхні писанки, які красувалися у великодніх кошиках.

Тетяна Коваленко вперше побачила писанки на Великдень в кошику одної з жінок, яка стояла поруч. Її захопленню не було меж. Дівчина розповіла про це своїй учительці української мови і літератури пані Аллі Федірко. А через кілька днів Алла Григорівна принесла Тетяні книжку Одарки Онищук „Символіка української писанки" та журнал „Писанка". А молодий педагог Галина Гавриленко згадала, що бачила писанки у міському краєзнавчому музеї. Пані Галина і організувала в школі гурток „Подільська писанка", в якому і отримала перші уроки Тетяна Коваленко. Завдяки наполегливості та старанням Тетяна швидко освоїла технологію виготовлення писанок і вже незабаром стала переможцем обласного конкурсу дитячої писанки „Подільська писанка". Так уже сталося, що звичаї нашого народу ще змалечку глибоко запали Тетяні Коваленко в душу, як і рідна українська мова. У серпні минулого року дівчина єдина представляла подільську писанку на Першому Всесвітньому З'їзді Гуртків Плекання Української Мови у Києві. Там почула на свою адресу немало схвальних відгуків, що додало їй впевненості в роботі. Та, головне, під час з'їзду дівчина мала змогу ознайомитись не лише з історичними пам'ятниками Києва, а й великою колекцією писанок у Києво-Печерській лаврі. Тетяну заворожили писанки Одарки Онищук з Канади, Валентини Терешкун з Німеччини, Тані Осадци з ЗСА, Галини Хоткевич з Франції.... Багато взорів Тетяна собі відписала і зараз використовує у своїй творчості.

Якщо я вже вів мову про її авторські писанки з архітектурними ансамблями міста Кам'янця-Подільського, то зараз хочу звернути увагу наших читачів на писанках юної подолянки з традиційною для цього краю подільською символікою. Фон для таких писанок юна мисткиня також вибирає здебільшого чорний, рідше — червоний. З символіки найчастіше використовує „Зорю", „Сорок клинців", „Рибу", „Буйтури", різні варіянти безконечника. Яйце поділяє сеґментами як вздовж так і впоперек, використовуючи при цьому всякі способи розміщення символів. Вона добре знає значення того чи іншого символу, знає символіку кольорів і вміє робити природні барвники. В кожну писанку дівчина вкладає часточку свого серця і залюбки дарує свої писанки людям. Зараз, коли її учителька Галина Гавриленко пішла в декретну відпустку, в школі довірили керувати гуртком писанкарства Тетяні Коваленко. Здавалось би, таке юне дівчисько, а насправді в Тетяни Коваленко така цікава і велика біографія, якою не завжди може похвалитися досвідчена писанкарка. Це засвідчує про те, що на подільській землі зросла ще одна чарівна квітка Тетяна Коваленко, яка ще скаже своє слово у писанкарстві, яка ще не раз зачарує нас своїми маленькими сонячними дивами, яка вже встигла так рішуче і впевнено, так швидко і твердо заявити про себе своїм неперевершеним талантом.

Дмитро Поводжук

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

схвалення на нараді з'їзду Крайової Ради, що відбулися того дня в по полудневих годинах.

Із звіту директора бюра УАКР у Вашінгтоні Ігоря Гавляка. У звітному часі репрезентував УАКР 29-го грудня 1997 на зустрічі з новоназначеним амбасадором ЗСА в Україну Стівеном Пайфером. 20-го січня ц. р. на зустрічі представників українських громадських організацій з амбасадором Сестановічем, на якій він з'ясував американсько-українські відносини і підкреслив проблеми корупції, повільний процес економічних реформ, а головно несприятливий клімат для американських інвестицій. Він висловив бажання нав'язати відносини з українською громадою.

Вечером того ж дня амбасада України відзначила роковини 22-го січня, де амбасадор виголосив дуже змістовну промову. 4-го лютого репрезентував УАКР на цьогорічній презентації „Нагороди демократії", яку щороку нагороджує заслуженим особам Крайова фундація для демократії. 17-го лютого був на конференції Першої леді Гіллярі Клінтон про свою подорож до Казахстану, Кіргізії, Узбекістану, Росії і України. Вона дуже позитивно насвітлила подорож в Україну і закликала американців допомагати Україні і іншим новим незалежним державам. Обширний репортаж від нашого бюра появився у „Народній Волі". 21-го лютого був на зустрічі з Ю. Щербаком в Нюарку. Репортаж від бюра з зустрічі в „Юкрейнен Віклі" і „Свобода" був зготовлений С. Максимюком і Мколою Францужевком.

В березні був учасником двох зустрічей представників українських організацій на терені Вашінгтону з амбасадором Сестановічем. Перша 4-го березня ще перед візитом секретаря Меделин Олбрайт до Києва, на якій амбасадор повідомив про ціль її подорожі. Друга зустріч відбулася 16-го березня, де Сестановіч повідомив про результат візити М. Олбрайт в Києві.

З ініціятиви Ю. Щербака амбасада України останніх кілька років влаштовує 9-го березня відзначення дати народин Тараса Шевченка і запрошує до участи організації і гостей. Представники УАКР, УККА і „Рідної Школи" закупили вінок і склали його під пам'ятником 2-го березня. УАКР була запрошена на конференцію з Фрідом Гавз. УАКР репрезентував там С. Максимюк. 3-го квітня був на конференції в будівлі ім. Дірксена про останні вибори до Верховної Ради України. Цю конференцію організував Міжнародний республіканський інститут, що мав 30 своїх спостерігачів в Україні під час виборів.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

НЕСПОКІЙ У СЕРБСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ Косово, як виглядає з повідомлень сербських і албанських засобів масової інформації з вівтірка, 5-го травня, дальше триває. Шість осіб загинуло у найновішій збройній сутичці між сербськими охоронцями внутрішньої безпеки та албанськими повстанцями в Косово. Серед загиблих є два албанці, один серб, один циган і два невідомі чоловіки. Албанський комітет людських прав у Косово турбується, що може бути ще більше жертв із подібних сутичок між сербами та етнічними албанцями довкола містечка Поносевач.